

یادداشت

پاسدار حقوق شهروندی باشیم

علی نجفی توانا
حقوقدان

مفهوم حقوق شهروندی و مصادیق و قلمرو این حقوق اصولاً از یک نسبت کاملاً مشخصی برخوردار است. در واقع حقوق شهروندی، حقوق بشر، حقوق اساسی، اجتماعی و حقوق طبیعی از عناوین مختلفی است که در پیوند با حقوق شهروندی و جوه مشترکی دارند و در اسناد حقوقی داخلی کشورها مانند قانون اساسی یا قوانین خاص مربوط به این حقوق غیر از مفاد قانون اساسی و همچنین اسناد بین‌المللی، اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاقین و بسیاری از قطعنامه‌های جهانی که قریب به اتفاق کشورها به آن ملحق شده‌اند روشن و مشخص است. اشکال قضیه از اینجاست که برداشت از مصادیق این حقوق در نگاه حکمرانان جهان یا یکدیگر متفاوت است. یعنی هر یک از نسل‌های سیاسی که در حکومت‌ها مورد پیگیری و اجرا قرار دارند یک تصویر، برداشت و مصادیق از این حقوق بشر در نظر دارند و اگر هم در قانون به آن پرداخته‌اند در برداشت از مصادیق‌ها هماهنگ نیستند. چالش دیگر در این پیوند چگونگی اجرا و احترام به حقوق بشر است. البته در اکثر قوانین اساسی دنیا پیش‌بینی شده که استفاده از آزادی نباید مضر و مضیق حقوق دیگران باشد. قانون اساسی ما هم به این موضوع پرداخته است. اما اینکه این حقوق چگونه مورد لحاظ و احترام قرار می‌گیرد کشورها به بهانه‌های مختلف از اجرای کامل آن یا ناتوانند یا خودداری می‌کنند. از دیگر چالش‌های این حقوق بحث ضمانت اجرا یا عدم احترام به این حقوق است. اگر این توضیح از سوی افراد عادی انجام شود کم‌ابین حقوق‌ها در نظام بی‌طرف پس از شکایت شاکی یا متضرر و قربانی مداخله می‌کند و در چارچوب قوه قضائیه به ادعاهای رسیدگی نماید. تمام کشورها خود را پاسدار و حامی حقوق شهروندی افراد و حقوق اساسی آنها می‌دانند و معتقدند که این حقوق به بهترین وجه تأمین می‌شود. در کشورهایی که حق اشتغال، مسکن، بهره‌مندی از یک زندگی معارف و معمولی، آزادی بیان، اجتماعات، مطبوعات، تحزب، دسترسی به اطلاعات و بسیاری از این حقوق و آزادی‌ها که تقریباً در قوانین اساسی جهان از مشاهدات تقریباً نزدیکی برخوردارند. عدالت قضائی، استفاده از حضور و کیل، عدم شکنجه، عدم اقرار و برخورد غیر مردم‌سالارانه با مردم از وظایف حکومت‌هاست که نه تنها باید در برخورد با متجاوزان از آن حمایت کند و این حقوق را تضمین کند، بلکه باید با رفع هر نوع چالش‌ها در فرایند تحقق این حقوق به روز عمل نماید. یعنی اگر بیکاری و تورم زیاد شد و مأموران نهادهای مختلف به این حقوق مردم تعرض کردند حاکمیت باید با ساز و کارهای مناسب با متخلفان آن برخورد نماید. در کشور ما به دلیل مشکلات و چالش‌هایی که در اجرای این حقوق طی دهه‌های گذشته داشتیم نوعی بی‌اعتمادی میان مردم و مسئولان ایجاد شده و به همین دلیل صرف نظر از چالش‌هایی مثل اشتغال، ازدواج و مسکن، بحث‌های مربوط به آزادی بیان، مطبوعات، اطلاعات و... از جمله مسائلی است که مرتب توسط منتقدان مورد تذکر قرار می‌گیرد. محور اصلی این انتقادات به ویژه در بحث برخورد برخی از نیروهای انتظامی با نظارتی در مسائلی مانند بحث حجاب یا انتقاد یا اعتراض است که بعضاً وقتی حوادثی از آنچه در رابطه با مهسا امینی ایجاد می‌شود جامعه به دلیل بی‌اعتمادی که به برخی از جنبه‌های حمایتی از این حقوق دارد ناباورانه در این مورد به قضاوت می‌نشیند. در واقع حقوق شهروندی غیر از آنچه در قوانین مطلوب آمده است در عمل باید مورد حمایت حاکمیت باشد.

دیدگاه

رئیس‌به‌مسیر روحانی می‌رود؟

سید فاضل موسوی
فعال سیاسی

شرایط حال حاضر دولت به گونه‌ای است که آنقدر غرق در برخی دستاوردها شده که حتی بررسی نمی‌کنند که دولت در مسیر خود حرکت می‌کند یا خیر؟ یا در طول یکسال گذشته دولت به وعده‌های خود عمل کرده است یا خیر؟ ضعف در تحلیل شرایط فقط مربوط به این دولت نیست. ماه‌های پایانی دولت روحانی هم همین طور بود. روحانی مدعی بود که جلوی ارز ۵۰ هزار تومانی را گرفته است اما مردم به این ادعا باور نداشتند و شاهد بودیم که رفیق آقای روحانی البته در یک انتخابات بدون رقیب جدی، پیروز انتخابات شد. روحانی آنقدر خیلش از آینده راحت بود که به دنبال آن بپتواند در معادلات آینده قدرت در ایران اثر گذار باشد. حال اینکه حسن روحانی به دلایل مختلف در سپهر سیاسی ایران جایگاهی نمی‌توانست داشته باشد. علت نیز کاملاً مشخص بود آن زمانی که روحانی باید نقش خود را به درستی ایفا می‌کرده سکوت کرد. از این منظر دیگر جایگاهی در ماه‌های آخر در بین مردم و اصلاح‌طلبان نداشت. روحانی می‌گویند به این دلیل که نمی‌خواست رهبری تنها بماند سکوت کرد، حال اینکه روحانی می‌توانست مشکلات را با ایشان در میان گذاشته و بسیاری از چالش‌ها را حتی در روزهای پایانی دولت خود حل کند. نمونه این چالش‌ها پرونده هسته‌ای بود که اگر آقای روحانی می‌خواست می‌توانست رهبری را در این موضوع در کنار خود داشته باشد اما دائماً در رسانه‌ها اعلام می‌کردند که اجازه مذاکره داده شود تا موضوعات حل گردد، اجازه هم صادر شد اما حل پرونده هسته‌ای به عمر دولت دوازدهم نرسید و اکنون می‌بینیم که حل این پرونده پیچیده‌تر شده است. به آقای روحانی فرصت داده شد که بسیاری از مشکلات را حل کند. هاشمی رفسنجانی جایگاه خود را هزینه روحانی کرد. اصلاح‌طلبان نیز هست و نیست خود را پای روحانی گذاشتند اما روحانی خود را نشان نداد. روحانی نتوانست نشان دهد برای کشور از هست و نیستش مایه می‌گذارد. البته در برجام کار بزرگی بود که در دستور کار داشت اما به واسطه سوء مدیریت شخصی رئیس‌جمهور برجام به نتیجه نرسید. آقای رئیس‌هم فرصت استثنایی دارد که هنوز هم باقی است و اگر نتواند از این فرصت استفاده کند، همانند حسن روحانی، قطعاً آینده مثبتی در سپهر سیاسی ایران نخواهد داشت. استفاده از این فرصت نیازمند طریحی نو است. در غیر این صورت ریاست جمهوری حتی در سال‌های پایانی دولت با چالش‌هایی روبه‌رو خواهد شد.

مقام معظم رهبری:

تواصی به حق و تواصی به صبر
دستورالعمل اساسی برای همیشه ما است

◀ مراسم اربعین امسال از همه سال‌ها باشکوه‌تر و معظّم‌تر انجام گرفت

در اربعین سید و سالار شهیدان، حسینیه امام خمینی (ره) میزبان هیات‌های دانشجویی بود و دانشجویان عزادار در حضور مقام معظم رهبری هم‌نوا با زائران کربلای معلّی یکپارچه ندای «لیلیک یا حسین» سر دادند. در پایان مراسم عزاداری، مقام معظم رهبری گفتند: دل‌های پاک و صاف شما، دل‌های روشن شما، کیفیت می‌دهد به دعا و به نصیحت و به موعظه و به مرثیه‌خوانی و همه چیز. اصل قضیه دل است؛ دل روشن و پاک که بخمد... منشأ و منبعش شماها هستید. حضرت آیت‌... خامنه‌ای فرمودند: اربعین، پرچم سربلند حسین‌بن علی (علیه‌السلام) است. مراسم اربعین امسال، از همه سال‌ها، از همه دوران تاریخ، باشکوه‌تر و معظّم‌تر انجام گرفت. حقاً و انصافاً باید گفت حادثه اربعین، این پیاده‌روی، این حضور همگانی مردم مسلمان، یک پدیده معجزه‌گون و معجزه‌آسا است. این یک چیز طبیعی نیست. با هیچ ترتیبی، با هیچ تدبیری، با هیچ دستی، با هیچ سیاستی امکان نداشت و امکان

رئیس‌جمهور مطرح کرد:

آمدگی ایران برای ایفای نقش
در تأمین امنیت عرضه انرژی

◀ علاقه‌مندی کشورها به همکاری نشان‌دهنده شکست تلاش‌ها برای انزوای ایران است

بار دیگر تمدن‌ساز گردد. «تعامل و پیوستگی حداکثری» با کشورهای منطقه از جمله کشورهای عضو سازمان شانگهای و حضور موثر در ترتیبات منطقه‌ای و بین‌المللی، در کانون سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران قرار دارد. علاوه بر نقش آفرینی در جهت تضمین ثبات و امنیت در منطقه، به ویژه در مقابله با تروریسم تکفیری و افراط‌گرایی، قاچاق مواد مخدر و سایر اشکال جرایم سازمان‌یافته بین‌المللی و همچنین میزبانی از میلیون‌ها تن از آوارگان کشورهای همسایه، جمهوری اسلامی ایران راهبرد «تعمیق چندجانبه‌گرایی اقتصادی» را در دستور کار خود دارد. توجه جمهوری اسلامی ایران به ترتیبات مهمی همچون سازمان همکاری شانگهای و بریکس بیانگر اهتمام ما به شرکت در تلاش‌های کشورهای همسو برای بی‌ریزی یک نظام بین‌المللی متعالی و مبتنی بر مشارکت است. این رویکردها در کنار توانمندی‌های گسترده جمهوری اسلامی ایران، حرکت آینده‌سازمان شانگهای را سرعت می‌بخشد و تسهیل می‌کند. رئیس‌جمهور بیان کرد: در سال‌های اخیر چندجانبه‌گرایی اقتصادی و سیاسی مورد تهدید جدی قرار گرفته و دولت آمریکا با قلدر مایی تمام در صد تحمیل خواسته‌ها و قوانین داخلی خود بر نظام بین‌الملل و کشورهای دارای حاکمیت و استقلال برآمده و استفاده گسترده از اهرم «اجبار» را در دستور کار خود قرار داده است. بدون تردید، یکجانبه‌گرایی آمریکا، به دنبال

واکنش علما، احزاب و تشکل‌ها به مرگ مهسا امینی؛

مرگ «ژینا» مغز استخوان‌ها را سوزاند

سیاسی اصلاح‌طلب به یک باره فیلم دوربین‌های مرگ‌گشت ارشاد از رسانه ملی پخش می‌شود. ◀ **منظهر کامل معروف، تذکر خیر خواهانه است** آیت‌... مصطفی محقق داماد در ارتباط با درگذشت خانم مهسا امینی بیانیهای صادر کرد که در بخشی از آن بیانیه آمده است: «حادثه مرگ جانسوز هموطن عزیزمان مهسا امینی موجب جریحه‌دار شدن قلوب مردم شریف ایران شد. منظر کامل معروف تذکر خیر خواهانه است. در جامعه‌ای که فساد و سوءاستفاده و انت و اختلاس و ارتشاه روز خیرش حتی از رسانه ملی به گوش می‌رسد و ار قماش حیرت‌آور است به

میزبانی شایسته ملت عراق

از زائران

امام جمعه تهران با بیان اینکه دولت و ملت عراق میزبانی شایسته‌ای از زائران اربعین حسینی داشتند، گفت: در اربعین پیوندهای دینی، عاطفی و فرهنگی مستحکم شد و ادبیات سیاسی جدیدی حول گزاره ایران و العراق لایمکن الفراق سامان داد. حجت‌الاسلام والمسلمین ابوترابی فرد گفت: حرکت حسینی بر اصل امر به معروف و نهی از منکر استوار است. تمامی تصمیمات و اقدامات و امروز بیش از همیشه، تواصی به حق یا داتان نرود؛ تواصی به صبر یا داتان نرود. صبر یعنی پایداری، یعنی ایستادگی، یعنی خسته نشدن، یعنی خود را در بن‌بست ندیدن؛ این معنای صبر است. راه حق را بروید، دیگران را هم به راه حق بکشانید. ایشان گفتند: کوشش کنید، بچه‌های مؤمن، مسلمان، علاقه‌مند، هیاتی و به معنای واقعی کلمه قرآنی و اسلامی سعی کنید در محیط دانشگاه، در محیط‌های گوناگون تأثیر بگذارند، محیط را به همان رنگی که خودشان به آن معتقد هستند به راه خدا منور کنند و ملون کنند. و این تواصی بر شما لازم است، برای ما لازم است. امروز، هم به حق تواصی کنید، هم به صبر، نگذارید محیط محیط خسته‌ای شود، محیط از کار افتاده‌ای بشود. مقام معظم رهبری تصریح کردند: از خداوند متعال برای همه شما توفیق طلب می‌کنم. از برادران و خواهرانی که به‌خاطر وضعیت بیماری و کرونا و امثال اینها و محدودیت‌هایی که وجود دارد، نتوانستیم بیشتر از جمع حاضر در این حسینیه اجتماع آماده کنیم معذرت می‌خواهم و به همه آنها سلام می‌رسانم و به همه کسانی که به من اظهار لطف کردند و یادآور شدند، من یا نگاهم به آنها سلام می‌کنم و توفیقات‌شان را از خدا مسالت می‌کنم.

بنیاد رژیم صهیونیستی
بر تجاوز است

سخنگوی وزارت امور خارجه در چهلمین سال جنایت رژیم صهیونیستی در اردوگاه‌های صبرا و شتیلا گفت: بنیاد رژیم آپارتاید صهیونیستی بر تجاوز است که همواره تهدید کننده صلح و امنیت بین‌المللی خواهد بود. ناصر گفت: اکثر تصادفات به‌خاطر خستگی و خواب‌آلودگی است بنابراین زائران پس از ورود به کشور، در آمکنی که در نظر گرفته شده، استراحت کرده سپس به داخل کشور حرکت کنند.

وزارت راه و شهرسازی

تفکیک شود

یک عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی تفکیک وزارت راه و شهرسازی و تبدیل آن به دو وزارت راه و مسکن را راهکاری برای حل مشکل مسکن در کشور عنوان کرد. احمد جباری به اشاره به تأکید مقام معظم رهبری برای حل مشکل مسکن گفت: مقام معظم رهبری بر لزوم توجه به ساخت مسکن تأکید داشتند، موضوعی که مدت‌هاست مغفول مانده است. وی با اشاره به تصویب قانون جهش تولید مسکن اظهار کرد: دولت مصمم است که در اجرای این قانون است منتهی دلیل این که مردم همچنان با مشکل مسکن مواجه هستند به موضوعات ساختاری برمی‌گردد اکنون وزارت راه و شهرسازی یک وزارتخانه عریض و طویل است که وظایف آن در حوزه‌های مختلف راه، دریا، راه‌آهن، اتوبان، هواپیمایی و بخش مهم آن در حوزه مبارزه با جرم فساد و همچنین عدالت‌گیری است. وی افزود: از خاتم والی دعوت کردیم که برای امضای سند همکاری پنج‌ساله و همچنین پیگیری حوزه‌های دیگر، به ایران سفر کند.

کوتاه

تبریک رئیس‌جمهور چین
به رئیسی

شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین روز جمعه در دیدار با سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور ایران عنوان کرد که چین عضویت کامل ایران در نشست آتی سازمان همکاری شانگهای را تبریک می‌گوید و در صدد است تا هماهنگی و همکاری خود با ایران را در چارچوب این سازمان تقویت کند. شی جین‌پینگ همچنین اظهار کرد که چین از ایران در حفاظت از حاکمیت و عزت ملی اش حمایت می‌کند و مایل است تا با همکاری ایران اصول عدم دخالت در امور داخلی و پاسداشت منافع مشترک در کشورهای در حال توسعه را حفظ کند.

فرصت سفر اربعین پایان یافت

وزیر کشور گفت: فرصت خروج از مرزها با گذرنامه تمدید شده یا گذرنامه موقت مرزی از صبح اربعین به پایان رسیده است. احمد وحیدی با بیان اینکه ترده زوار در همه مرزها بسیار خوب و روان است، اظهار کرد: بیش از ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر عراق شده‌اند که از این تعداد ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار نفر هم به کشور بازگشته‌اند. وی ادامه داد: با توجه به تمهیدات در نظر گرفته شده، تقریباً متوسط معطلی مسافران تا پیدا کردن وسیله نقلیه بیست دقیقه است که این زمان در گذشته بیش از یک روز معطلی بود. وزیر کشور خاطرنشان کرد: با چهار بانه شدن مسیر مهران - ایلام، این مسیر همچون سال‌های گذشته یک طرفه نشد تا برای مردم محلی نیز مزاحمتی ایجاد نشود. وحیدی در ادامه اعلام کرد: فرصت خروج از مرزها با گذرنامه تمدید شده یا گذرنامه موقت مرزی از صبح اربعین به پایان رسیده است، اما بازگشت زواری که با این شرایط در عراق حضور دارند، بلاعناست.

مشکلی برای

بیک‌پرگشت‌نداریم

رئیس ستاد مرکزی اربعین گفت: متوسط ماندگاری زائران در مرزها نیم ساعت بوده و مشکلی برای بیک‌بازگشت نداریم. سید مجید میراحمدی با اشاره به ورود سهیل و روان زائران به کشور، اظهار کرد: ۴۵۰ میلیون و ۴۰۰ زائر از کشور خارج و تاکنون ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار زائر وارد شدند. وی ادامه داد: برای اولین بار ماندگاری زائران در پایان‌های مرزی به نیم ساعت رسیده است. البته شاید در برخی مسیرها ماندگاری زائران به ۲ یا ۳ ساعت هم برسد اما متوسط آن نیم‌ساعت است. در گذشته ماندگاری زائران حتی به ۳۶ ساعت رسیده بود. رئیس ستاد مرکزی اربعین با بیان اینکه میزان تلفات هم نسبت به سال‌های گذشته کاهش داشته است، گفت: اکثر تصادفات به‌خاطر خستگی و خواب‌آلودگی است بنابراین زائران پس از ورود به کشور، در آمکنی که در نظر گرفته شده، استراحت کرده سپس به داخل کشور حرکت کنند.

از توافق با ایران دست‌نکشیدیم

جان کری، هماهنگ‌کننده ارتباطات شورای امنیت ملی کاخ سفید در گفت‌وگو با شبکه صدای آمریکا در پاسخ به سوالی درباره وضعیت کنونی مذاکرات احیای برجام و زمان حصول توافق گفت که نمی‌تواند در این زمینه پیش‌بینی کند یا به گمانه‌زنی در این خصوص بپردازد. وی در ادامه با تکرار ادعاهای واهی واشنگتن درباره ماهیت برنامه هسته‌ای کشورمان افزود: اما می‌توانم یک چیز را بگویم؛ رئیس‌جمهور باید بسیار واضح گفته است که ما اجازه نخواهیم داد ایران به توانایی سلاح‌های هسته‌ای دست یابد، زیرا می‌دانیم که حل هیچ مشکلی در خاورمیانه با ایران میسر به سلاح هسته‌ای آسان‌تر نمی‌شود. کری تصریح کرد: رئیس‌جمهور همچنین گفته است که بهترین راه برای دستیابی به این نتیجه از طریق یک فرآیند دیپلماتیک است و به همین دلیل ۱۶ ماه است که در مذاکرات (احیای برجام) حضور داریم و طرف‌ها به آن تلاش می‌کنیم.

مبارزه با مواد مخدر
مسئولیتی مشترک است

دبیر ستاد حقوق بشر کشورمان گفت که در دیدار با مدیر اجرایی دفتر مقابله با مواد مخدر سازمان ملل بر ضرورت توسعه و گسترش همکاری‌های بین‌المللی به‌ویژه در حوزه مبارزه با مواد مخدر تأکید شد. کاظم غریب‌آبادی، معاون امور بین‌الملل قوه قضاییه و دبیر ستاد حقوق بشر کشورمان در تشریح دیدار خود با «غادا والی»، مدیر اجرایی دفتر مقابله با مواد مخدر و جرم‌سامان ملل، گفت: در این دیدار بر ضرورت توسعه و گسترش همکاری‌های بین‌المللی به‌ویژه در حوزه مبارزه با مواد مخدر تأکید شد، چون این یک مسئولیت مشترک است و فقط وظیفه کشوری مثل ایران نیست. غریب‌آبادی در ادامه گفت: برنامه پنج‌ساله جدید همکاری ما با سازمان ملل الان آماده امضا شده و یک بخش مهم آن در حوزه مبارزه با جرم فساد و همچنین عدالت‌گیری است. وی افزود: از خاتم والی دعوت کردیم که برای امضای سند همکاری پنج‌ساله و همچنین پیگیری حوزه‌های دیگر، به ایران سفر کند.